

houden", zond hij, nog geen maand later, den volgenden in de kerkelijke taal. De vertaling luidt 1):

Allerheiligste Vader, na Uwe voeten gekust te hebben.

Uiterst werd ik verblijd ten gevolge van 't geen de Hoogwaarde aartsbisschop van Sorrente, nuncius Uwer Heiligheid en van den Apostolischen Stoel, mij, volgens de hem verleende geloofsbrieven, heeft uiteen gezet. Immers niets kon mij aangener en genoelijker zijn dan te vernemen, dat Uwe Heiligheid welwillend en goedgunstig jegens mij en mijne onderdanen gestemd is; om die gunst en welwillendheid te verdienen en te behouden, zou ik volgaarne alles willen ondergaan. En wat het

1) Beatissime Pater, post pedum oscula.

Plurimum gavisus sum ex his quae Rev^e Arc^{ep} Sorrentinus S. V. et Sedis aplice nuntius juxta litteras fiduciae sibi datas mihi exposuit. Nihil enim neque gratius neque delectabilius audire potui quam S. V. benevolo et propitio erga me et subditos meos esse animo, pro ejus favore et bona gratia emerenda et retinenda quidvis lubens subierim. Et quod ad veteris Ecclesiae ritus et avitam religionem conservandam attinet, satis intelligere potuit S. V. quantum studuerim in hoc turbulento saeculo, ut apud Auriacos [pro temporis et motuum ratione] antiqua et Catholica religio conservaretur, nec ea in parte umquam meo officio deo nec committam ut quidquid in me desiderari possit, quemadmodum latius R^o D^o Sorrentino declaravi et plenius ex ipsius relatione S. V. cognosceat quem oravi ut humillimum meum obsequium et servitium V. S. in omnibus offerret, quemadmodum offero per praesentes. Deum O. M. praecor ut S. V. suae Ecclesiae diu servet incolumem et ipsi omnia prospera concedat. Et S. V. oro ut me paterno amore prosequi pergat.

Bruxellae, 8 Junii 1566.

S. V^{ae} humillimus et addictissimus servitor

GUILHELMUS DE NASSAU, Princeps Auriacen.

Smo D^o Pio Papae quinto, sacrosanctae Rom. et universalis Ecclesiae Pontifici max^o, Domino meo observantissimo.

bewaren en behouden aangaat der gebruiken van de oude Kerk en den voorvaderlijken godsdienst — Uwe Heiligheid heeft genoeg kunnen begrijpen, hoezeer ik mij in deze woelzieke dagen beïjverd heb, om in 't prinsdom Oranje (in rekening gebracht de tijdsomstandigheden en beroerten) den ouden en katholieken godsdienst te bewaren; en in dit opzicht zal ik nooit aan mijn plicht te kort schieten en niet dulden dat er van mijnentwege iets meer zou kunnen verlangd worden, gelijk ik dat breedvoeriger aan den Hoogeerw. Heer van Sorrente verklaard heb, en Uwe Heiligheid het vollediger zal vernemen uit het verslag van dengene, dien ik gebeden heb mijn nederig dienstbetoon in alles, aan Uwe Heiligheid aan te bieden, gelijk ik die aanbiede bij dezen. Den algoeden en almachtigen God smee ik, dat Hij Uwe Heiligheid voor Zijne Kerk langen tijd ongedeerd beware en haar alle goed verleene. Ook bid ik Uwe Heiligheid dat zij voortga mij eene vaderlijke liefde toe te dragen.

Brussel, 8 Juni 1566.

Van Uwe Heiligheid de nederigste en verknochtste dienaar,

WILLEM VAN NASSAU, Prins van Oranje.

Twee maanden later (Aug.) werd er in de Nederlanden gebeeldstormd, en twee maanden na den beeldenstorm (Nov.) schreef de „overtuigde protestant” van Groen, „de ijveraar voor den ouden en katholieken godsdienst” volgens zijn eigen bekentenis, in een vertrouwelijken brief aan den Lutherschen Willem van Hessen: „nachdem mahl wir in der Augspürgischen Confeszion geboren und ufferzogen, auch dieselbig in unserm hertzen je und allwege getragen undt bekendt haben 1).”

1) *Archives* II, p. 497.